

валасы таго чалавека, на якога накіравана ўздзеянне. А патрапейная М. засцерагае ад варожых сіл з дапамогай замоў, агню, кругоў і інш. Катартычная М. накіравана на ачышчэнне цела чалавека або яго жылга ад негатыўнага ўздзеяння розных сіл пры дапамозе рытуальнага абкурвання, абмывання, ужывання ці ўстрымання ад пэўных прадуктаў і інш. Існуюць таксама і змяшаныя тыпы М., калі ў абрадах спалучаюцца некалькі спосабаў уздзеяння. Напр., у абрадзе «пакрыванне поля» спалучаюцца элементы М. імітатыўнай і ініцыяльнай (дзяўчына падкідвала ўгору першы нажаты сноп і прыгаворвала: «Пакрыла ніўку на добрую спажыўку, парадзі, Божа, збожжа»). Асобна вылучаюць М. аграрную, накіраваную на атрыманне добрага ўраджаю, і вербальную. Вербальная М. распаўсюджана ў бел. фальклоры ў выглядзе замоў, пажадання добра, праклёнаў, вітанняў і інш., якія мелі сакральны сэнс. У наш час многія магічныя дзеянні выконваюцца несвядома, на ўсялякі выпадак (нашэнне амулетаў або інш. прадметаў, якія нібыта прыносяць удачу, ужыванне магічных сродкаў вылячэння ў спалучэнні з нар. медыцынай, вера ў сурокі, прарочыя сны, варажбу па руцэ або на картах і інш.).

Літ.: Барташэвіч Г.А. Магічныя слова. Мінск, 1990. А.М.Аляхновіч.

«МАГУТНЫ БОЖА», міжнародны фестываль хрысціянскай духоўнай музыкі. Праводзіцца з 1993 у г. Магілёў раз у 2 гады па ініцыятыве пробашча касцёла Св. Станіслава ксяндза Магілёўскай рымска-каталіцкай парафіі У.Бліна. Арганізатары — Мінва культуры Рэспублікі Беларусь, магілёўскія абл. і гар. выканаўчыя к-ты пры садзейнічанні Канферэнцыі каталіцкіх біскупаў у Рэспубліцы Беларусь і Экзарха ўсяе Беларусі, Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага. Назва ад духоўнага гімна М.Равенскага «Магутны Божа» на вершы Н.Арсеневай, які стаў муз. эмблемай фестывалю. Асн. мэты — адраджэнне

духоўнай музыкі, актывізацыя творчых працэсаў і культ. жыцця горада, узаемабагацэнне культур, яднанне хрысціян розных канфесій. У рамках фестывалю праводзіцца конкурс харавых калектываў і вакалістаў (выкананне твораў духоўнага зместу і ўдзелнікаў), канцэрты прафес. калектываў і лаўрэатаў фестывалю, арганнай музыкі, творчыя сустрэчы, а таксама фота- і кніжныя выстаўкі, прэзентацыі. У дні форуму ў храмах каталіцкай і праваслаўнай канфесій праходзяць святочныя набажэнствы, адбываецца хрэсны ход ад кафедральнага сабора Трех Свяціцеляў да дома св. Георгія Каніскага. Прадстаўнікі пратэстанцкай царквы ладзяць падчас фестывалю выступленні маладзёжных калектываў; на пешаходных вуліцах на працягу 3 дзён праходзяць канцэрты царк. перазвонаў. У 1993—2013 у фестывалі прынялі ўдзел больш за 12 тыс. выканаўцаў: калектывы, салісты з Беларусі, а таксама Расіі, Балгарыі, Мексікі, Іспаніі, Ірландыі, Літвы, Латвіі, Польшчы, Малдовы, Германіі, Венесуэлы, Сербіі, Італіі, ЗША і інш. У 2013 дыпламантамі сталі народны хор муз. каледжа (г. Мазыр) і жаночы хор каледжа муз.-пед. ін-та (Масква).

Л.А.Густова.

МАДАЛЬНЫЯ СЛОВЫ, лексікаграматычны клас слоў, з дапамогай якіх выражаюцца суб'ектыўныя адносіны гаворака да зместу выказвання. Могуць выражаць: лагічную ацэнку выказвання, рэальнасць паведамлення («сапраўды», «безумоўна», «несумненна», «канешне», «відавочна» і інш.), магчымасць, верагоднасць, дапушчэнне, сумненне ў даставернасці паведамлення («магчыма», «напэўна», «відаць», «здаецца» і інш.). М.с. пазбаўлены намінатыўнай функцыі, яны не з'яўляюцца членамі сказа і граматычна не звязаны са словамі, якія ўтвараюць сказ. Асн. сінтаксічныя функцыі: выкарыстанне ў ролі слова-сказа, часцей у дыялагічным маўленні («— Вы будзеце стаяць у чарзе? — Напэўна»);

ужыванне ў якасці пабочнага слова з мадальным значэннем («У вас да гэтага, канешне, няма ніякага інтарэсу»). Да М.с. не адносяцца: пабочныя словы, якія выражаюць эмацыянальныя адносіны да фактаў рэчаіснасці («на шчасце», «на жаль», «на здзіўленне» і інш.); лексічныя адзінкі са значэннем удакладнення, тлумачэння, абмежавання («у прыватнасці», «дарэчы» і інш.), словы, якія ўказваюць на сувязь думак, парадак іх выкладу, спосаб афармлення і з'яўляюцца блізкімі да злучнікаў («папершае», «нарэшце», «наадварот», «аднак», «значыць», «словам», «так бы мовіць» і інш.). Корпус М.с. паўняецца за кошт функцыянальна-семантычнага пераасэнсавання і абасаблення пэўных дзеяслоўных форм («здаецца», «відаць», «можа быць»), склонавых форм назоўнікаў («словам», «па ўсёй верагоднасці», «на шчасце»), займеннікавых слоў («само сабой», «ніяк») і інш. Упершыню ва ўсх.-слав. мовазнаўстве вылучыў і апісаў М.с. як самаст. катэгорыю В.У.Вінаградаў. У сучаснай лінгвістыцы М.с. застаюцца прадметам для дыскусій з пункту гледжання іх аб'ёму і граматычнага статусу.

Д.В.Дзятко.

МАДЖАРСКІЯ (сапр. Маджаранцы), Маджарскія, Мадзьярскія, армянскія майстры-ткачы 18 — пач. 19 ст.; бацька і сын. Арандатары Слуцкай мануфактуры шаўковых паясоў.

Ян (Аванес; 1-я пал. 18 ст., Стамбул — каля 1800), кіраўнік *Нясвіжскай мануфактуры шаўковых паясоў*, мастак-картаньер, ткач. Ткацкаму рамяству вучыўся ў Стамбуле. У 1740-я гг. вырабляў паясы ў г. Станіслаў (цяпер г. Івана-Франкоўск, Украіна). У 1758 запрошаны М.К.Радзівілам Рыбанькам у Нясвіж. Каля 1767 пераехаў у Слуцк, наладзіў мануфактуру, на якой у тым жа годзе выпусціў больш за 200 паясоў. Унёс у распрацоўку паясоў маст. традыцыі Блізкага Усходу, матывы зах.-еўрап. стыляў і разам з тым выкарыстоўваў